

**CIEĽOVÉ POŽIADAVKY
NA VEDOMOSTI A ZRUČNOSTI MATURANTOV
Z LITERÁRNEJ TVORBY**

BRATISLAVA 2016

Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskum a športu Slovenskej republiky
dňa 21. 12. 2016 pod číslom 2016-25786/49974:1-10B0 s platnosťou od 1. 9. 2018

CIEĽ MATURITNEJ SKÚŠKY

Hlavným poslaním predmetu literárna tvorba je podnecovať vlastnú tvorbu žiakov, jej prezentáciu a kolektívne hodnotenie žiackej tvorivosti, viesť ich k schopnosti umelecký text nielen spontánne vytvoriť, ale ho aj následne dotvárať, domýšľať a upravovať na základe vedomostí o literárnych druhoch, žánroch a formách.

Počas štúdia sa má žiak naučiť konfrontovať svoje vedomosti z prozódie a verzológie s možnosťami ich praktického použitia v jednoduchých literárnych útvaroch básnických, prozaických i dramatických.

Žiak sa má v rámci možností aktívne zapájať do literárnych súťaží školských, regionálnych a celoštátnych.

CIEĽOVÉ POŽIADAVKY Z LITERÁRNEJ TVORBY

Literárna tvorba ako učebný predmet formuje individuálne vnímanie literárneho diela v jeho špecifickosti ako nenahraditeľnej formy odrazu skutočnosti vo vedomí človeka, ktorá sa líši od iných druhov umenia a jej cieľom je overenie, do akej miery sú získané vedomosti a zručnosti naplnením učebných osnov.

Na maturitnej skúške má žiak demonštrovať znalosť základných teoretických poznatkov z poézie, prózy a drámy v rozsahu učebných osnov a v súlade s časovo–tematickými plánmi predmetu.

Cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti žiakov obsahujú 23 tematických celkov učiva.

1. Literatúra ako druh umenia
 - Realita a fikcia
 - Autor a čitateľ literárneho diela
2. Kompozícia literárneho diela
 - Makrokompozícia a jej zložky
 - Narácia, ja rozprávanie, on rozprávanie
 - Pretransponovanie rozprávača (nácvik)
 - Opis, charakteristika, úvaha a ich využitie
 - Precvičovanie v príbehu
 - Mikrokompozícia a jej zložky
 - Priama reč, nepriama, polopriama, nevlastná priama reč
 - Nácvik a pretransponovanie
 - Symetrický a asymetrický dialóg
 - Precvičovanie v príbehu
3. Štruktúra literárneho diela
 - Téma a čas v literárnom diele
 - Fabula a subjekt
 - Pretransponovanie fabuly do subjektu
4. Príznakové štylistické prostriedky
 - Inverzia, príslovie, porekadlo, aforizmus
 - Využitie slangu a dialektizmov v texte (nácvik)
5. Opakovacie figúry
 - Anafora, epifora, epizeuxa, pleonazmus, palindrom
 - Využitie pri praktickom nácviku

6. Vetné a rečnícke figúry
 - Využitie elipsy, polysyndetonu, asyndetonu, klimaxu, antiklimaxu, oxymoronu, apostrofy
7. Trópy, druhy trópov
 - Princíp tvorenia trópov
 - Metafora, epiteton, prirovnanie, personifikácia, irónia
 - Praktický nácvik použitia trópov v texte
8. Komunikácia v texte
 - Entropia a redendancia, spätná väzba
 - Jazyková a estetická štruktúra textu
9. Literárne súťaže
 - Možnosti publikovania vlastných prác
 - Literárne časopisy
10. Rytmus a metrum
 - Eufónia, intonácia voľného verša
11. Veršové systémy
 - Sylabický a sylabotonický veršový systém
 - Tvorba s využitím jednotlivých systémov
 - Nácvik na danú tému – jesenná nálada
12. Rým, druhy rýmu
 - Jednotlivé druhy rýmu, rýmová asonancia
 - Využitie hry na básnikov
 - Nácvik využitia rýmu v texte na voľnú tému
 - Básnický preklad, pokus na základe doslovného prekladu
13. Voľný verš
 - Princíp tvorby voľného verša
 - Členenie voľného verša
 - Básnické pásmo – praktický nácvik
 - Využívanie asociačných postupov
14. Piesňové texty
 - Ľudová pieseň – tvorba textu, paródia
 - Populárna pieseň, zásady tvorby textov
 - Nácvik, tvorba piesňových textov, využitie refrénu
15. Básnické formy a strofy
 - Prehľad o základných strofách
 - Nácvik sonetu
 - Tvorba akrostichonu
16. Klasické lyrické žánre
 - Prehľad o jednotlivých žánroch
 - Nácvik príležitostnej básne
 - Pokus o tvorbu epigramu
 - Báseň v próze – nácvik

17. Novšie lyrické žánre
 - Prehľad o jednotlivých žánroch
 - Tvorba básnického životopisu
 - Pokus o blues
 - Vytvorenie kaligramu
18. Východiskové žánre súčasnej epiky
 - Náčrt poviedky, novely
 - Pokus o schému na základe postáv, prostredia, konfliktu, časových rovín
 - Tvorba komixu
19. Literárny systém a literárne podsystemy
 - Populárna, dobrodružná, sci-fi literatúra, dievčenský román, literatúra pre deti a mládež
 - Tvorba sci-fi poviedky
20. Vznik a vývin divadla
 - Dráma a jej žánre
 - Náchvik dialogickej reči
 - Východiskové dramatické žánre
21. Súčasnú dramatické žánre
 - Prehľad najznámejších súčasných žánrov
 - Skeč, gag, kabaret, estráda, absurdná dráma
 - Náchvik kabaretu
22. Rozhlas, televízia, film
 - Princípy tvorby scenárov
 - Rozhlasová poviedka – nácvik
 - Pokus o filmový či televízny scenár
23. Rozprávka
 - Ľudová a autorská rozprávka
 - Tvorba modernej rozprávky

